

STORTINGET

Representantforslag 105 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Maren Grøthe, Bjørn Arild Gram og Geir Pollestad

Dokument 8:105 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Maren Grøthe, Bjørn Arild Gram og Geir Pollestad om å utrede en økt elavgift for datasentre

Til Stortinget

Bakgrunn

Avgift på elektrisk kraft (elavgift) er en statlig særavgift som ilegges alt sluttforbruk av strøm i Norge, og har som formål både å gi inntekter til fellesskapet og å bidra til en mer samfunnsøkonomisk riktig bruk av elektrisk energi. Avgiften er i dag allerede differensiert etter type virksomhet og bruk, blant annet gjennom reduserte satser og fritak for kraft brukt i industriell produksjon, bergverk og visse andre formål, mens husholdninger og tjenesteytende næringer betaler ordinær sats. Denne differensieringen er et eksempel på at elavgiften er et energipolitisk og miljøpolitisk virkemiddel for å fremme ønsket bruk av en knapp ressurs.

Norge har i dag et kraftsystem under økende press. Elektrifisering av industri, transport og petroleumsvirksomhet, kombinert med begrenset utbygging av ny kraft og utilstrekkelig nettkapasitet, gjør at elektrisitet i økende grad er blitt en knapp samfunnsressurs. De siste årene har nettkøene økt, og det har blitt vanskeligere for bedrifter å få tilgang på kraften som etterspørres. Samtidig har antallet nye og planlagte datasentre økt kraftig, drevet av global etterspørsel etter skylagring, kunstig intelligens og digitale tjenester.

Datasentre har et svært høyt strømbehov og etterspør mer strøm enn noen annen bransje. I dag utgjør da-

tasenteraktører omtrent halvparten av alle prosjekter som står i kraftkø. Det kan stilles spørsmål ved den raske veksten i etableringen av nye kraftintensive datasentre og presset dette skaper på kraftbalansen og strømprisene regionalt og nasjonalt. I tillegg kan det stilles spørsmål ved samfunnsnyttene datasentre skaper, antall arbeidsplasser og om verdiene som tilfaller fellesskapet, står i stil til sentrenes høye kraftforbruk med potensial til å fortrenge annen industriutvikling.

Differensieringen i det norske elavgiftssystemet kan potensielt brukes som virkemiddel for å håndtere den raske veksten i nye datasentre. En økt elavgiftssats for datasentre kan bidra til insentiver til mer energieffektiv drift og bedre lokalisering, økte statlige inntekter til fellesskapets formål og bedre samsvar mellom samfunnets kostnader og virksomhetenes etterspørsel etter kraft. En ytterligere differensiering for datasentre vil ikke representere et prinsipielt nytt grep, men en videreutvikling av et etablert system for å prise kraftbruk.

Selv om dette er et kjent virkemiddel, må virkningene av et slikt grep utredes før det eventuelt vurderes innført. En slik utredning kan blant annet inneholde vurderinger av og forslag om:

- Hvordan avgiften kan innrettes
- Hvilke virksomhetsformer som bør omfattes
- Konsekvenser for kraftsystemet, næringsutvikling og klima
- Forholdet til relevant EØS-regelverk
- Potensielle satser og provenyeffekt

Norge har tidligere gitt en redusert elavgiftssats for datasentre, men denne særordningen er avviklet. Innenfor EØS-regelverket har land adgang til å fastsette ulike satser for elektrisitet basert på objektive kriterier.

Hensyn til energisystemets belastning, klima, nettutbyggingskostnader og ressursknapphet kan være formål for slik differensiering. Andre europeiske land vurderer eller har innført særskilte reguleringer eller tariff for kraftintensive datasentre som følge av deres belastning på kraftsystemet, og det er forslagsstillernes syn at liknende grep bør vurderes i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede en økt elavgiftsats for datasentre, herunder utforming og virkninger, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2027.

3. februar 2026

Maren Grøthe

Bjørn Arild Gram

Geir Pollestad